

EDINOST

Glasillo Slovenskega političnega društva za Primorsko

»V edinosti je moč«

»EDINOST« izhaja 2 krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vse leto je 6 gld., za polu leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri oporavi in v tiskarnah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Naročnine, reklamacije in inserate prejema Oporavišče, via Torrente, »Nova tiskarna«.

Vsi dopisi se pošiljajo na »via Torrente« »Nuova Tipografia«; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebnih opomb se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznanih in poslanice) se zaračunajo po odločbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 k.

Federalizem.

II.

(Konec.)

Ako obsoga torej kaka država več narodnosti, katerej vsakej ta država daje poročstvo lastnega obstoja, razvoja in njih posebne osebnosti; ljubili bodo sve te narodnosti omenjeno državo in njih zadovoljnost in domoljubje ste jej najtrdnjejša državna vez.

Takim narodom ni treba vsiljevati nobene državne ideje, oni jo poznajo in čutijo globoko. Kder pa se človek čuti domačega, tam hoče živeti človeku vredno, in tako še v večji meri je z narodi.

Avstrija ima narode, ki so različni glede jezika, mišljenja, čutenja in navad, glede stare zgodovine in omike; zatorej naj zadosti ustava tem posebnostim tem više, ker jih ni mogoče odstraniti. Naj se vsakemu da, kar mu gre in odmeri naj se, kar je potrebno središču, da ostane močno in da ostanejo vsi narodi take zavezne države krepko vezani na središče, kar vse je mogoče, ako so na čelu države res pravi nesebični državniki, katerim je državništvo ideal, pa vse drugo postranska malenkost. Ni se potem bati razpada take države, tem manj pa tam, kder, kakor v Avstriji, vse narode vežejo pogodbe z dinastijo, potem vežejo tudi materialne koristi narod na narod in sploh skupne zgode in nezgode. Avstrijski narodi imajo tako skupno zgodovino, toliko so se skupno bojevali za kulturne cilje, da jih uže ta skupna zgodovina za vselej druži.

Ali ti narodi se niso prostovoljno udali habsburški dinastiji in niso stopili v to zvezo z namenom, da bi jih centralisti ponemčili in da bi Nemci bili Cives Austriae, vsi Nemci pa sužnji, ampak ti narodi so

se udali habsburški dinastiji, da so se otehi Turkov in drugih sovražnikov ter si obranili svoje bitje, s takimi pogoji so jih tudi vzeli v svoje varstvo mogočni predniki našega premisljivega cesarja. Čuditi se je le, da je pri nas zaradi državnega prava tolikaj homatij brez konca, in da gre v morje totikanj drazega časa in denarja le zaradi tega, da bi se zadrževal tribut naravi.

Vidi se iz vsega, da nas avstrijska ljudstva, posebno pa Slovane, čaka še huda borba in da si bomo morali morda vsako mrvice svojih pravic priboriti z velikauskim svojim duševnim uporom; toda tolaži nas izrek Napoleona I., ki je leta 1803. Švicarjem rekel: »Ne more se vkoreniniti ustava, katera ni nastopek ali rezultat mnogih dogodkov in nesreč, velikega truda in raznih skušenj ljudstva«. In ako pogledamo nazaj v zgodovino, vidimo, da je resnično taka. Mnogo so se borili Angleži, mnogo tudi Francozje in Italijani za ustavnost, za zmago ljudskih pravic, za pravo ustavo in še denes vsi ti narodi zasledujejo času primerne premembe uže vkoreninjenih njihovih ustav.

Avstrijska ljudstva pa so še le začela pred 25 leti to borbo. — Videli smo ter se prepričali do dobrega, da večina naših državnikov le vedno vleče na nemško centralistično stran, ali narava sama jim dela take ovire, da se morajo nehote vsako toliko časa ustaviti s centralizmom in poskusiti drugih potov; mi vidimo in bomo še bolj videli, da državnike bodo dogodki za seboj vlekli ter jih vedno bolj silili na pot federalizma.

Upajmo torej, ker ima Avstrija vseh preprirov in bojov dovolj in morda uže preveč, da se k malu najde prava pot, to je, da skoz in skoz zmaga prava avstrijska ustavna forma, nam-

reč federalizem, ki pomenja trdno državno zvezo svobodnih narodov, cizroma kraljestev in dežel.

Denes je vladno načelo enakopravnost; in akoprem zadnja še ne velja, vendar pa je proklicano to načelo kakšno bistvo avstrijske države.

Kedaj pa pripozna načelo in hoče avtoriteto svojo utrditi, mora isto načelo tudi izvesti. — Načelo enakopravnosti in njega priznanje pa je uže samo ob sebi začetek federalizma, kajti razna je govorica, pa tudi razne so pravice avstrijskih ljudstev, v tem pa tiči kal federalizma.

Narodne razmere koroških Slovencev.

(Dalje.)

Res je tedaj, da isti slovenski roditelji kakšenkoli zahtevajo, da se nemščina v šolah goji, nekaj ker menijo, da je nemščina res sila potrebna, čestokrat pa tudi nebrigaajoč se puščajo, naj drugi v šoli vladajo, kakor hočejo, rekoč, da oni niso v tem kompetentni ter da ne morejo soditi, kaj je v šoli prav in kaj ne, ker šolo so sami malo ali nič pohajali.

Potreba nemškega jezika v Avstriji, vsaj v onih deželah, ki z Nemci mejašijo, res je, ali neobhodna vendar ne. In popolnoma nemške šole, take, kakoršne so večinoma na Koroškem, nemajo takega uspeha, da se namreč v njih slovenska deca nemščine dobro nauči, kar je jasno dokazano. Boljše bi bilo, da se šole preustroje ter se nemščina na podlagi slovenskega podučuje, ker je tako se morejo slovenski učenci kaj boljše blažene nemščine navaditi in to je tudi, kar sami želé. — Koristno je sicer znanje nemškega jezika koroškim Slovincem, temu nikdo ne oporeka. Iz tega pa vendar ne izvira, da bi morala slovenščina biti povsem opuščena.

Nezadovoljnost koroških Slovencev na sedanje šole je velika, zato je nujna potreba, da se uvede slovenščina ter se zniža čas šolskega obiskovanja. Da jim ni sicer znanje nemščine neobhodno potrebno, od koristi pa lahko, to vedó Slovenci sami, ki se niso nikoli protivili temu, da se v njih šolah nemščina podučuje, ali to se mora goditi na umesten način. Tudi Nemcem, v dotiki z Slovenci, je znanje jezika zadnjih od velike koristi; ali s tem ni rečeno, da se morajo v popolnoma nemških občinah na slovenske meji ustanoviti slovenske šole. Da govorimo spet o nam bližnjih Rojancih, vidimo, da so tudi oni tirjali to, kar vedno neuspešno tirjajo in prosijo koroški Slovenci, da se namreč na ljudske šole, od slovenskih otrok obiskovane, podučuje v slovenskem jeziku ter stoprv v III. razredu začne nemščina v narodnem jeziku podučevati.

Koroški namreč prosijo, 1) da se v ljudske šole uvede slovenski kot učni jezik ter se še le v III. r. začne nemščina kot obligatni predmet podučevati, da pa ostane tudi v višjih razredih vedno slovenski jezik učni; v krajih, kjer so Slovenci v manjšini, ki pa vendar dober del prebivalstva zastopajo, naj bi se skrbelo, da se otroci vsaj moliti, brati in pisati v svojem jeziku navadijo. 2) Glede učiteljskega tirjajo, naj bi se na to gledalo, da se pridobi potrebnih sposobnih slovenskih učiteljev, kar se dosedaj ne dogaja, kajti v povsem slovenskih krajih so nastavljeni učitelji malo ali čisto nič (51) večji slovenskega.

To pa bi se doseglo, ako bi se na učiteljsko kaj bolj gojila slovenščina z jednim nastavljenim, v slovenskem jeziku izpitanim učiteljem, ter ako bi se kandidati slovenskih roditeljev primorali učiti se slovenščine ter se skušnji iz tega predmeta podvrgli. Enako bi trebalo postopati z slovenskimi dijaki na srednjih šolah, kojih mnogi se slovenskemu poduku odtegnejo vpisavajoč se za Nemce.

Kakor je vidno, Slovenci na Koroškem nič več (ampak manj) ne tirjajo, nego jim je po državnih zakonih odkazano, kar jim pa dosedaj nemški liberali, ki imajo

PODLISTEK.

Urvaši.

Indijska drama Kálidásova.

Na slovenski jezik preložil

dr. Karol Glaser.

(Dalje.)

Četrto djanje.

(Predigra.)

(Čitralokha in Sabadžanja nastopita.)

Sabadžanja (oziraje se na Čitralokho). Temno tvoje lice, ki je enako ovenatemu lotusu, naznanja mi, da je tvoje srce tužno; povej mi, zakaj žaluješ? Tugo hočem deliti s teboj.

Čitralokha.

Vrsta je na me prišla, da službo apsarus opravlja; č stím solnčnega boga; koprnim po Urvaši, ki je tako daleč.

Sabadžanja.

Poznam vajino vzajmno ljubezen. Pa pripoveduj dalje.

Čitralokha.

Hotela sem zvedeti, kaj se je tukaj novega zgodilo. Ko sem tako premišljevala, zadela me je velika nesreča.

Sabadžanja (ostrášena).

Kakova pa?

Čitralokha (žalostna).

Urvaši je šla s kraljem, ki je butaro

svojih vladarskih skrbi ministrom prepustil, v log Landhamadana, da bi se tam z njim radovala.

Sabadžanja.

To je pravo veselje, ki ga na takih mestih uživamo.

Čitralokha.

Kralj je zapazil tam na obrežji reke Mandakini deklico Udajavati, hčer nekega Vidjadhara¹⁾, igrajočo se s pesčenimi hribi ki in se je zagledal v njo. Urvaši pa se radi tega huduje.

Sabadžanja.

To je moč osode. Globoka ljubezen je nestrpljiva.

Čitralokha.

Kralj se je radi t ga opravičeval, Urvaši pa se ni dala potolažiti; šla je zmočena vsled kletve učiteljeve v les kumarov²⁾ kamor nobena ženska zahajati ne sme, in se je takoj spremenila v ovijalnico. Kot taka zdaj stoji ob robu lesa.

Sabadžanja.

Osodi nihče ne uteče, če se uže mora tako krasna deklica spremeniti. Kaj pa počenja nesrečni kralj?

Čitralokha.

Noč in dan išče v tem logu svoje drage. (V nebo gledaje). Glej vzhajajoče megle³⁾, ki tudi sr. čnega človeka z neiz-

¹⁾ Mandakini je nebeska reka.

²⁾ Vidjadhara so bogovi nižje vrste. Celo naravno je, da pesnik pravi, da se igra nebeska deklica na pobrežji nebeske reke.

³⁾ Bog boja.

⁴⁾ Čas deževja; za ljubimce neugoden čas, ker se nemorejo pohajati.

rekljivim koprnenjem napolnjuje, delajo ga popolnem nesrečnega. Ni pomoči zanj.

Sabadžanja.

Tako odlične osebe niso dolgo nesrečne Sredstvo, ki oba združuje, jima se gotovo milostno podli. (Oziraje se na vshodno stran). Hodive opravljaj službo svetemu solnčnemu bogu, gospodu vshoda.

(Obe odstopita.)

(Konec predigre.)

(Zdaj nastopi kralj blazen, v ržak gledaje).

Kralj.

Postoj, hudobni rakas, le postoj! Zakaj si vzel mi drago? Kam letiš? Vsiček zapustil dviga se In s puščami zdaj obsiplje me!

(Pograbi pest prsti in leti za njim; spametovavši se).

To megla je, napolnjena z vodo. Nikakor rakas! ni, hudoben duh. Razlegnena je krasna mavrica; Nikakor pa ni to nevarni lok; Prav gosti dež je to, ki lije zdaj Iz neba, pušče to pa megla ni, To blisk je svetel, kakor zlata žar, Nikakor pa ne moja Urvaši.

(Žalosten premišljeva).

Kam se prekrasna je naptila? Čeprav se skriva jezna prav močno, Gotovo v kratkem že jo mine gnev. Zakaj bi neki draga tožila? Morda se dvignola je tja navzgor, Kjer zvezd migla premila luč? Nikakor ne, saj njeno je srce Le meni vdano, to gotovo vem. Bogov najhujiše še sovražniki Ne vzamejo mi je izpred oči.

¹⁾ Rakas! so hudobni duhovi.

Pa, groza! vender je ne vidim več,

Zakaj osoda pač ravna tako?

(Žalostno se ozira okrog.)

Nesreča če se kdaj ti pripeti, Brez dvoma spremilja te na potih vseh. Da moram se od drage ločiti, Zadelo me je precej nagloma. Ker nove dvigajo se megle zdaj, Nastopi hlad in ugoden čas.

(Smehljaje se).

Kakor blazen mirno gledam, kako bolest duševna vedno raste. Stari modrijani govore, da je kralj gospodar časa. Zakaj tedaj ne odbijam deževnega vremena? Tega pa vendar nočem storiti, kajti tudi čas je meni kot kralju na uslugo.

Ta megla, ki je s zlatim žarom bliska Pokrita, je nebo! mojga prestola; Pahljače iz evetice ničula! Mi delajo povsem prjeten hlad. In službo pevec pa opravlja. Mi pavi, ki glasno zdaj pojejo. Trgovci moji pa so mi gore, Ki točo za blago prinašajo.

Naj bo tako. Pa čemu slavim svoj dvor? V tem logu hočem drago svojo iskati. (Oziraje se okolo). Moj trud je poplačan; kajti

Rastlina kundali¹⁾ z rudečimi Cveticami ožaljšana lopo, Ki v sebi hranijo redilni sok, Spominja me predrage ljubice Oči, ki polne britkih so solza,

¹⁾ Nebo nad prestoli s zlatimi progami se pogostoma nahaja v kraljevskih palačah. Šankar Pandit.

²⁾ Barringtona acutangula.

³⁾ Bruhitia variegata.

vladanje v rokah, krato s prav ničevimi razlogi. Odrača se zato g. pisatelj v imenu korčških Slovencev na prevzviš. poslanca in trgovinskega ministra barona Pino, naj bi on povzdignol svoj glas ter pridobiti iskal koroškimi zatiranim Slovincem v šoli one pravice, koje jim po državnih zakonih pritiče; ker le potem, upajo v Boga, da tudi koroškimi Slovincem napočura narodnega preporoda.

S tem se pripomore ljudstvu mnogo v dušnem obziru, ker sedaj zbog tolikih šol je primorano trpeti pod težo vsiljene nemščine, koja jim i naobraženje in oliko zavira.

Herder veli: Wer seine Muttersprache, die süßen, heiligen Töne seiner Kindheit, die mahnende Stimme seiner Heimath nicht liebt, verdient nicht den Namen: »Mensch«. Slovenec svoj mili jezik ljubi goreče ter mu je v srce žal, da se tako izbacuje iz učilnic, njemu namenjenih, celó iz ljudskih šol. Zato se vedno zanj poteguje. Ljubezen do svojega materinega jezika je vsacemu v srcu vkorenjena ter nečloveško postopa oni, ki mu ga hoče izrjavati; po državnih postavah je vsem narodom zagotovljena njih narodnost; zato upa ter željno pričakuje slovenski živelj po Koroškem izpolnjenja teh pravic in gorko poklada na srce svojega poslanca, do katerega veliko zaupanje goji, naj se on pri vladi zanj potegne ter pridobi, kar se mu je dosedaj vsakokrat odreklo; on naj vladi žalostne odnošaje na Koroškem pove; on naj si kolikor možno prizadeva, da se koroškemu Slovincu kolikor možno prej žalostni stan zboljša, da se bode moral i on omikati in krepčati, kar je vsem dovoljeno.

Vsaj omike ne jemljite zvestemu in krepkemu narodu! Ljubomir.
(Konec prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Cesar je pred odpotovanjem iz Celovca poslal koroškemu deželnemu načelniku lastnoročno pismo, v katerem se je zahvalil za dokaze zvestobe in udanosti ter se posebno pohvalno izrekel o lepej deželnej razstavi. — Celovec je zapustil cesar 11. t. m. ob 2¹/₂, drugi dan ob 10¹/₂, dopoludne pa je bil uže v Požegi. Pripeljal se je z ministerskim načelnikom in pred njim se je vozil hrvatski ban. Ljudstvo je cesarja sprejelo z nepopisljivim navdušenjem. Pred mestom ga je čakal župan z mestnim svetom in spodobno pozdravil, cesar se mu je zahvalil za srčni sprejem. Pred županijsko palačo so ga čakali generali, duhovščina in magnati. Cesar je najprej pozdravil nadvojvodo Josipa, potem duhovščino in generale. — Ob dveh popoldne je sprejel bosniško-hrcegovinsko deputacijo, obstoječo iz 467 udov, zastopnikov vseh okrajev in ver. Na čelu tej deputaciji so bili dostojanstveniki raznih ver in sarajevski občinski svet; vodil je deputacijo deželni načelnik general Appel, ki je cesar-

rja pozdravil; potem so se zahvalili en muhamedanec, višji rabin in župana iz Sarajeva in Mostara cesarju za očetovsko skrb, in oboja župana sta izrekla tudi željo, naj cesar Bosno in Hrcgovino z svojim obiskom osreči. Cesar je odgovoril: »S posebnim zadovoljstvom sprejemam zagotovilo udanosti tako mnogobrojnega zastopa prebivalstva Bosne in Hrcgovine in vidim iz zagotovila udanosti in hvaležnosti z veseljem pravo spoznanje očetovskih Mojih namenov in skrbí Moje vlade za blagost in srečo teh dežel. Posebna Moja volja je, da vsi raznoverniki morejo svojo vero svobodno spoznavati in da se jim njih pravice nikdar ne kratijo. Bodite prepričani, da bom vse verzakone pri spoznavanju njih vere vedno enakomerno varoval in podpiral. Prav tako pa tudi Jaz trdno upam, da se bo tudi prebivalstvo v mirnej slogi in s poštenim delom marljivo prizadevalo za prosep teh dežel, katerih sreča mi je na srcu, in o čemer se nadejam, da mi bo uže mogoče, sam osobno se prepričati. Povejte to svojim sodeležanom in zagotovite jih cesarske Moje blagovoljnosti in milosti, katera tudi vas na vašej poti proti domu z najboljšimi željami spremlja.« — Veliko navdušenje je nastalo, ko je cesar omenil o obisku Bosne in Hrcgovine. Govoril je potem tudi z raznimi udi deputacije. Zvečer je bilo mesto razsvetljeno in 400 meščanov je napravilo bakljado.

13. t. m. je bil cesar zjutraj ob osmih pri maši; potem je sprejel deputacijo častnikov, rimsko-katoliško duhovščino, patrijarha Angjeliča in pravoslavno duhovščino, škofa Szasz-a, kakor voditelja deputacije helvetiškega verospoznanja, potem načelnništvo hrvatskega deželnega zbora, deputacije in županstva pod banovim vodstvom, zastop mesta Požege in zastop mesta Zagreba. Cesar je vsakej deputaciji odgovoril; kardinalu Mihaloviću je cesar rekel, da se zлага z očetovskim njegovim namenom, ako podaniki v miru, slogi in bratovske ljubezni delajo za težnje, ki vodijo k sreči in blagosti posebe in skupno. Ako bo duhovščina — rekel je cesar — svoj vpliv obračala na prebivalstvo posebno v dosego teh namenov, in sama dajala najlepši izgled, potem ne boste pospeševali le dobrohotnih Mojih namenov, temuč tudi izrečeno zvestobo in udanost najlepše dokazovali.

V ministerskem svetu, ki hode 22. t. m., določi se proračun za prihodnje leto. Deputaciji se imate sniti 20. oktobra. Srbska kraljica je prišla 13. t. m. v Abacijo, srbski kralj pa v Gleichenberg. Pruski kraljevič Viljem pride 24. t. m. v Laksenburg, od kodar se napoti s prestolnikom Rudolfom na razstavo v Budimpešt.

Nekdanji minister in deželni namestnik na Štajerskem baron Mecsery je 13. t. m. umrl.

Dalmatinski namestnik feldmaršal lajtenant baron Ivanović je 14. t. m. obhajal petdeseto službeno obletnico. Cesar sam mu je čestital v lastnoročnem, jako laskavem pismu, v katerem omenja njegovih izvrstnih zaslug v miru in vojni ter mu izreka najsrčnejšo zahvalo in želi, da ga Bog ohrani še mnogo let njemu in državi. — Čestitali so mu tudi vsi udje cesarske obitelji in dobil je na tisoče brzojavnih čestitk, posebno izmed vojaških krogov, osobito pa iz Dalmacije, tako sicer, da jih je v ponedeljek zvečer sežen visoko ležalo v dunajskem glavnem brzojavnem uradu, ker se zaradi velicega števila niso mogle odlati v Baden, kder Ivanović zdaj prebiva.

Praški mestni svet je 12. t. m. zopet izvolil Černy-a za župana. Ali on se je zahvalil za zaupanje ter si volitvi odpovedal zaradi ozirov na svoj poklic in svojo obitelj. Včeraj je bila nova volitev, katere izid nam še ni znan.

Vnanje dežele.

Izganjanje Poljakov iz Prusije se z veliko ostrojtjo nadaljuje.

Nemška vojna mornarica nema sreče. Korveta »Augusta« se je nedavno popolnoma zgubila i ni več dvombe, da se je potopila in so utonili vsi mornarji, ki so bili na njej. — 8. t. m. pa se je zopet potopila ena torpednica. Po noči od 9. na 10. pa je nemški vojni parnik »Blitz« trčil z

angleškim parnikom »Oakland« in se poslednji potopil; izmed 17 mornarjev, ki so bili na njem, otela sta se le dva, vsi drugi so utonili.

Afgansko prašanje je rešeno, 10. t. m. se je v Londonu podpisal angleško-ruski zapisnik glede afganske meje. Polovico malega nerodovitnega ozemlja, ki je bil v prepiru, dobi Rusija, drugo polovico pa Aviganistan.

O karolinskem prašanju se jehrup zelo podel. Bismark je nenavadno miroljubljen in spravljiv, ali on dobro vé, zakaj tako dela. Prijateljstvo z Španijo ima za Nemčijo veliko vrednost in Bismark gotovo rajše pusti Španiji vse karolinske otoke, nego da bi Španci v srdu na Nemčijo izgnali iz Španije kralja in ustanovili republiko, ker španjska republika bi brez dvombe bila zaveznica francoske republike; te dve republiki v zvezi pa bi Nemčiji bili velika nevarnost i nova srdita vojna mej Nemčijo in Francosko, katera vstane uže tako prej ali slej, ponovila bi se poprej, i Nemci bi imeli veliko trše boje, nego so jih imeli v zadnji francoski vojni; mogoče je celo, da bi združeni Francozi in Španci prodrli do Berlina, kakor so pred 15. leti prodrli Nemci do Pariza. — Vse to Bismark dobro vidi, in zato dela in bo delal iz vseh moči na to, da Španiji ohrani kralja. — Zato se vede španjski poslanec v Madridu tako, kakor ne bi se bilo nič zgodilo, kakor ne bi se bil raztrgal in sežgal nemški prapor, kakor ne bi Nemčija bila razžaljena. — Španjski odgovor na nemško noto neki zahteva, naj se Nemčija odpove pokroviteljstvu nad karolinskimi otoki, potem pa ona dá zadoščenje zaradi razžaljenja nemškega prapora.

Iz Tonkina se poroča, da je Curcy zahteval, naj mu francoska vlada da oblast, da odstavi mladega anamskega kralja, ako se mu bo to zdelo potrebno. Francoska vlada mu je dovolila prosto roko, vendar pa dostavila, naj se ne anektira Anam. Courcy je kralja res odstavil in bil je za kralja proglašen Channong, ki bo 19. septembra kronan.

DOPISI.

Dutovlje 14. sept. (Vojaki-cikorjaši, kultura italijanska). 10. t. m. smo se nadejali sploh lepega dne, ker zvedeli smo bili, da nas obiščejo domobranci, ki so pri vajah v Sežani. In res, pohod v Dutovlje je bil tudi letos, kakor druga leta, prav mnogobrojen. Uže poprej smo se veselili ogledati si ogromno množico bataljona, posebno še, ker pri nas nemamo vsak dan prilike videti obličja vojaka, tem manj pa toliko število vojaški oblečenih mladeničev in mož.

Vse je bilo živo, vse se gibalo, mrgolelo. Tam je žena prodajala sadja in kruha, zopet na drugem mestu je bilo opazovati, kako pozorno so otročiči obračali svoje oči na vojaški ponos in starček, ki je bil tudi radoveden, majaje z glavo je stavil se v položaj za časa njegovih vojaških let, strogo obsojaje vedenje, ponajanje nekotih razuzdanežev tržaških.

Precej popoldne pride kakih 30 podčastnikov v dobro znano gostilno Žvab-ovo, kder so si bili uže prej naročili kosilo. Bili so skoro vsi Tržačani, a menda brez izjeme vsi ital. narodnost.

Ko so se dobro najedli in napili kraskega terana, bilo je vriska, ropota, šumenja, da joji! Uže pred kosilom, komaj vzdrževaje, da si duše privežejo, bili bi krčmarju od lakoti malo da ne lonce porizli, a ko jim je naš teran ušesa ogrel, raztegnolo se jim je grlo, ko urhom, na ves glas zijaje: vivva cikorija m... al Nabergoj.

Izzivanje jim je potem takem bilo veselje. Tako so pokazali našemu svetu na slovtleh, da znado tudi po Krasu štovati cikorijo in psovati vilega, poštenega i za nje same zasluženega Nabergoja. Bog zna, kaj si je ta kopa mislila, svojo »izvoljeno« pevaje. Je-li mar jim bilo, da nas kupujejo? Ne bo, za vraga nel!

Se ve da, ko je trebul poln in ko »Bacchus« nadvladuje papet, takrat je mogoče, da se vresniči pregovor »in vino veritas«, a povedati moram, da so tiljudje imeli opasan meč, edino sveto, kar ima vojak. Meč naj bi jim bil v obrambo, a s tim hočem reči, naj ga rabijo, v kar je sploh namenjen, pa njim je bil jezik oni zbadljiv meč, s katerim so hoteli svojo srčno srd trostiti, vplivati na našo narodno zavest, da se v nas uniči zaupanje, ki ga pri nas uživa velečenjeni Nabergoj, kar naj ne bi storil nikdo, še manj pa vojak, ki ne sme žatiti občene narodnosti, ki so pravi avst. ijski državljani.

Prepevalo se je dosti, ali bolje rečeno, vpili so, od takosnih ljudi bi se smelo

vendar kaj več, kaj lepšega petja pričakovati, tudi več omike, kajti če so se izjavili, da imajo toliko denara, da vse Dutovlje kupijo, lahko si mislim, da jim ga e bilo tudi toliko na razpolago, da si vsaj potrebne olike, če uže ne omike, pridobe, da se morejo dostojno vesti, kakor Bog in pošten svet hoče.

A pravcati vpijati so se hoteli s pesnijo skazati, ki je menda posvečena uredniku ital. lista »Il Soldo«. Povzel sem iz one le toliko, kolikor se mi zdi glavno, namreč: prima l... adesso sp... pri kojoj slednej besedi so čute izražali tudi z rokama, nogama, ramenoma, z usti in očima, in tako hoteli, da njih angeljčki v naročji neso ta prelep pozdrav uredniku lista »Il Soldo«.

Mej odmorom so nabirali cvetja, s kojega vonjavo zopet pokade njih zaščitnici »cikorija«, nasprotno pa drgačo obžol, da polijo Nabergoja. In glejte, efekti so se po par kozarec pomnožili. Vnovič naperijo svoje v petje nepripravne aparate in udarijo quella di vivva Cikorija, m... al N. »Ali čudo se godi« — na enkrat vse potihne, ni duha ni sluha. Kaj neki to pomenja?

Nek gospod, povsem naroden, ni več mogel mej stenami tčati in je pred gostilničarjem poslopjem hotel z ozbiljno besedo poizvedeti, j... li »provokacija« vojaštvu dopuščena ali ne, a ne mene se ž njimi, ter storil tudi korak do c. kr. žandarmerije. Postajevodja je kmalu tu, ostal do zadnjega tam, ter čuval, da ne bi se jelo uganjati kaj političnega v strožjem pomenu.

Uže nov prizor! Od tedaj se je vpilo: vivva Cik. e vivva Nabergoj ter so došli vsi iz sobe pred hišo, k mizi kamnati, kder sem se tudi jaz vesell v družbi z svojim prijateljem Stefkom in drugimi znanci. Hoteli so se neki opravičevati, da oni vložo tožbo proti onemu gospodu, češ da jih je obličil, da se pogajajo s politiko proti Avstriji. Na to sem jim na kratko razložil, da vse to ni nič res, ter vendar ni prav, da dražijo naš narod s takim petjem.

Posvaril sem jih dalje, naj se takih dejanj v bodoče na slov. zemlji varujejo, da ne bi se jim danes ali jutri tako zgodilo, kakor ajševskim gospodom, katerim se presneto hudo piše. Gotovo, da so mi ugovarjali, rekoč mi, da to ni nič političnega, ker se celo sami sebe nazivajo po pridevku Slovinci »cikorijaši«. A jaz, ne bodi len pri tej priliki, opozorim jih, da poštenega društva, posebno svojega ne bi imenoval tako, kakor bi kedo drug želel, dodavši jim v dokaz, da je dosti sramotno, če se oni mesto »Concordia« kot »perjota za kafe« smatrajo, da tako poniževanje je na svak način neopravičeno.

K malu potem se spravijo zopet na svoje prejšnje mesto, ter pijejo dalje. Da jim je pa bilo kaj v smeh, in komu drugemu v spoznanje njihovega vedenja, tudi v službi kot vojaki, gre jeden izmed njih po žensko krilo, ki je bilo na sušilu, obleče si je, obrne kapo vojaško naopak, vzame metlo v roko in se tam kakor kaka vlačuga sprebaja, mej tem ko vpije na ves glas, ker so ga njegovi drugi grabili, tako, da v resnici rečem, da ti ljudje bi nas pohujšali, da so nam večkrat pred očmi s takim postopanjem.

Nekoji so se bili zgubili in šli k drugemu krčmarju. Pa krčmar ima v sobi tudi podobu, ki nam predstavlja shod našega presv. cesarja in umršega Emanuela. Iz gotovih virov sem poizvedel, da so se tudi pri tej sliki nekam čudno vedli, pa molčimo.

Kot navrček mojemu dopisu moram še pristaviti, da mi je pravil krčmar, ki je prodajal vino na Bečevcih, da sem ter tja kakemu pride prav tudi kaka steklenica, kak kozarec in da bi tudi brez plačila radi postregli svoj želedec, kakoršnim početjem so vojaki, rodom Tržačani, kaj navajeni, o čemur imam tudi sam dokaj lastnih skušenj. Tako je, drugače pa, kakor piša kak tržašk italijanski list, da Kraševci beračimo po Trstu, da v Trstu so »Arme Reisende« i Carsoglini. Zopet mi je toraj bil en dan v to, da sem opazoval ital. kulturo. Dopis bi mi bil predolg če hočem vse povedati, sploh pa sem le natandneje to opisal, kar sem z listnima očima videl in ušesoma slišal. Zdelo se mi je potrebno, celo zanimivo, posebno za tržaške in okoličanske Slovence, poročati, da cikorija tudi pri nas išče, cesar more brez uvetov dobiti. Slednič pa prosim, tukajšne gg. krčmarje, da ne bi mi zamerali, ako bi moj dopis prouzročil, da nas ne obiščejo več v prihodnje taki vojaki, kajti jaz sem tega menenja, da lahko živite, če tudi »cikorija« v Trstu ostane, saj sama ob sebi ni nič vredna, le kavi moč krade, vam toraj tudi dobička ne more dajati. Še enkrat: oprostite, če mislite, da vam goste odganjam!

Opazovalec.

Podgrad 13. sept. — Danes smo imeli zbor v Matariji, da se voli prvi odbor okrajni gospodarski zadrugi. Žal, zbor je bil brezuspešen. Neče se nam pisati o uzrokih, kajti upamo, da bode vendar nadvladalo trezno presojevanje obstoječih razmer i da nam bo le mogoče konstituirati se pri prihajnjem zboru, kateri naj

Saj draga tugovala je zelo.
Oušla je. Kako najdem njeni sled?
Če se prekrasna je dotaknola
Z nogami zemlje, prav namočene
Po rosi, ki je pala tja na log,
Gotovo zasledim pot urnih nog
Z rdečo barvo kaj okrašenih.

(Šeta se in gleda okolo veselo).
Znamenje zasledil sem, ki pove,
Na katero stran se napotila je.
Oprsnica zelena, kakor je
Trebul papigin, pala joj je z neder
Ko jezna tavalja je sem ter tja
In z solzami jo namočila zlo.

(Hodi sem ter tja in reč prav spozna).
Kaj vidim? To je trava z rudečimi
hrošči. Kako morem tukaj v pustem logu
glas dobiti od ljubljene žene? Na rebrih
gore na kamenu, ki ga je pral dež, sedi
pav, ki

Si ogleduje megle tam na vshodu
Od koder močen veter veje, da
Mu giblje repce sem ter tja močno!
Ponosno dviga glavo in kriči.
(Bliža se mu). Tega hočem vprašati.
Ti, tiček dragi, z modrim vratom in
Pa z belimi očmi, si videl mar
V tem logu deklico, ki vredna je
Sreče človeško da si je želi?

*) Kar je poprej imel za opranico, to je bila trata obsipana z rudečimi hrošči.

(Dalje prih.)

bi se kmalu sklical in sicer po želji ogromne večine. Zadruga ima velik pomen za naš okraj, potrebna nam je tako, da — to trdimo sine ira et studio — kdor ve ceniti nje važnost in ima srce za kmeta, postavi most preko vsake potežke in opusti, zatajuje se, namene, ki bi bili morebiti zelo dobri v drugačnih razmerah, a v naših so nepraktični, da, celo pogubni.

Z desnega brega Soče 7. sept. Na vsem Goriškem imamo le en sam list, namreč »Sočo«, katere izhaja enkrat na teden in še takrat je prestrženo večkrat pot. Lahj imajo v Gorici 4 časopise, katerih dva izhajata dvakrat v tednu in sta v primeri z »Sočo« veliko cenejša. Splošna želja Goričanov je, da bi izhajal naš edini list vsaj dvakrat na teden, kar je tem bolj mogoče, ker ima dosti gradiva in moči. Našemu ukažljivemu in radovednemu narodu na Goriškem ustreže mnogo sl. Sočino uredništvo, ako se oglasi v prihodnji vsaj dvakrat v tednu.

Zadnjič je izrazila goriška: »Eco del Litorale« željo, da bi se ustanovila posebna študentska kuhinja za dijake italijanske narodnosti v Gorici. Ker ni Lahom po godu uže ustanovljena dijaška kuhinja, katere se je osnovala za obe narodnosti pred 5 meseci, hočejo imeti svojo kuhinjo za svoje dijake, kder bi imeli nekateri učenci tudi stanovanje. Kaj smatrajo mari Lahj uže delujočo študentsko kuhinjo za nevarno upravo, kder bi se lahko poslovenili laški otroci, kajti spravila jo je na noge druga konferenca (t. j. slovenski oddelek) družbe sv. Vincencija Pavljanskega? V tej prekoristnej kuhinji so bili preskrbeni s kosilom in stanovanjem čez dan, kakor slovenski tako laški učenci, to se ve da iz okolice, kateri morajo dan za dnevom v šolo v mesto, kder se navadno klatijo o prostih urah okoli brez pravega kosila in varstva in Bogu čas kradejo. Kakor je bilo čitati v »Soči«, jemal se je v tej kuhinji posebno ozir na pravno vedenje in učenje ter ni bilo nikakega razločka mej Sloveniji in Lahj. Ker si je stavila slov. konferenca Vincencijeve družbe nalogo, pomagati ubogim učencem, ne le telesno, temuč tudi duševno, da morejo spolnovati šolske dolžnosti in da bodo kedaj v prid cerkvi in državi — in ker ni toliko Lahov iz okolice, da bi se morala za nje posebna kuhinja napraviti, naj se ne cepl uže popisana in 3 mesece delujoča kuhinja v dve maredve naj ostane pri starem. Če napravijo Lahj svojo kuhinjo za svoje učence, češ, v sedanjej štud. kuhinji se znajo laški učenci posloveniti, zakrivijo močno, ker je treba privaditi mladino, da se mej seboj ljubijo in spoštujejo Sloveni in Lahj. Da je to mogoče, treba je mladino nadzorovati, kakor se je to do zdaj godilo in ni strahu, da bi nastali prepri mej narodnostima. S združenimi močmi telaj naj delujeta obe konferenci (laška in slovens.) za korist učencev obeh narodnosti, ker delo usmiljenja in blagovoljnost (dobrotnost) ne pozna razločka mej narodnostmi.

Domače in razne vesti.

Cesarjeva Štefanija ni bila v soboto v Škocijanu, kder je bilo uže vse polno ljudstva, da bi jo slovesno sprejelo; ampak odpeljala se je na jahti »Fantasie« precej popoldne v Poreč. Pred njo je tija odšel namestnik na vladnem parniku Pelagosa. V Poreč je dospela nekoliko pred 4. uro. Sprejeli so jo na bregu g. namestnik, namest. svetovalec in glavar v Poreču, dež. glavar dr. Vidulich, razni dež. odborniki, mestni svet, na čelu mu župan g. Sblsa in pričakovalo je visoko gospo na bregu skoro vse prebivalstvo Poreško, ki je klicalo navdušeno »Evviva«. Nagovoril jo je najprej namestnik, potem dež. glavar in mestni župan, delegacija krasnih gospodičin je potem izročila visokej gospi šopek cvetov, na kar se je visoka gospa se spremstvom odpeljala proti glavnej cerkvi, na pragu katere jo je čakal Poreški škof monsignor Flavop s kapitolom. Po kratkem monšnem nagovoru spremljal je škof visoko gospo pred glavni altar, potem pred altar sv. sakramentov, pred katerim je cesarjeva odpravila kratko molitev, ogledala si je potem še druge znamenitosti glavne cerkve in se peš napotila po mestu zopet na breg in se tam uže entuzijastičnimi klici vsega prebivalstva zopet vkrcala na jahto ter se odpeljala v Miramar, kder je bila uže ob 6 uri zvečer.

V nedeljo popoldne je bila visoka gospa zopet v mestu in so jej popoldne mornarji pred Miramarom zakotvenih vojnih ladij napravili regato.

V ponedeljek se je zopet mislilo, da pojde v Škocijan, namesto tija pa je šla v Ogled, kder jo je uže pričakoval namestnik, dež. glavar grof Coronini, okr. glavar iz Gradiške, baron Wintschgau, župan oglejski in vse polno furlanskega plemstva. Sprejem je bil prav sijajen. Skazali so se posebno baroni Ritter, ki imajo poleg Ogleda velikaška posestva. Baron Oskar Ritter je visoko gospo vozil se štirimi krasnimi konji od kanala Anfore do veli-

kanske, čestitljive bazilike. Tam si je visoka gospa ogledala kripto, paganski baptisterij in druge znamenitosti. Potem se je napotila v arheološki muzej, kder je izrazila svoje zadovoljstvo. Šla je iz muzeja peš zopet do kanala, kder se je vkrcala mej živahnimi Evvivaklici na parno barkaso. V Ogledu je govorila z mnogo gospod, posebno pa je odlikovala rodbino Ritterjevo. Pred mrakom je bila v Miramaru.

Včeraj se je zopet govorilo, da pojde v Škocijan, pa se je le vozila po morju in popoldne so bili v Miramaru zopet nekateri povabljeni gospodje.

Denes se je odpeljala cesarjeva v Pulj, kder jej napravijo velikanski sprejem. — Jutri se odpelje najbrže v Škocijan, v petek morda na Reko in Abacijo, da obišče srbsko kraljico. — Ali v soboto zvečer se nekda odpelje v Laksenburg, kamor dojde v nedeljo tudi cesarjevič Rudolf.

Našim naročnikom. Denes smo nekaterim gospodom, ki so z naročnino zastali, poslali posebne listke, na katerih je zabilježeno njihov dolg. Prosim, da nam pošljete zaslužen plačilo, ker drugače jim v kratkem ustavimo list. Red pospešuje napredek, to naj si dobro zapomnijo nekateri naši gg. naročniki.

Imenovanje. Erazem baron Handel, konceptni praktikant pri deželnem namestništvu, bil je imenovan za konceptista pri namestništvu.

Pevska zveza. Za nedeljo ob 11. uri predpol. so povabljeni v prostore del. podp. društva vsi odbori slovenskih društev Trsta in okolice v posvetovanje, da bi se napravila za Trst in okolice pevska zveza, v kateri namen bi se prej ko prej razpisala službi pevovodje, ki bi imel podučevati vse pevske zbere okolice in pevske zbere mestnih društev, kakor so Čitalnica, Sokol, Delalsko podp. društvo itd. Dobra misel, pa prav lahko izvršljiva. Pa je tudi potrebno, da se kaj storji v tem obziru, ker petje mnogo povzdiguje narodno stvar v Trstu. Naj se torej v nedeljo udeležijo prav gotovo posvetovanja vsi odbori domačih društev.

Zapovedano stavljenje koz za šolske otroke. Tržaški mestni magistrat razglasa, da se otroci, ki niso spolnili še desetega leta, v šolo le pod tem pogojem sprejemajo, da so dokazali, da so jim bile kozje stavljenice; priletisti učenci pa imajo dokazati, da so jim bile kozje v zadnjih petih letih stavljenice; brez spričevala o stavljenju koz se smejo sprejemati v šolo le tisti otroci, ki so dokazali s zdravniškim spričalom, (in če je to spričalo dal zasebni zdravnik, mora biti potrjeno od okrajnega zdravnika ali protofizika), da se jim kozje ne morejo staviti zaradi kroničnih ali drugih bolezni, ali da so imeli kozje pred krajšim ali daljšim časom. Pri tej priliki naznanjamo, da se kozje brezplačno stavijo v zavodu via Chiozza št. 19 in sicer 15., 16., 17., 18., 19 in 21. t. m. od 4. do 6. ure popoldne.

Razpis zakladanja s hrastovim lesom. Za c. kr. pomorski arsenal v Pulji se bo leta 1886 potrebovalo 50 kubičnih metrov štiri oglati obtesnjeni hrastovega lesa za laolje Dne 30. sept. t. l. ob 4. uri popoldne bo pri c. k. poveljništvu pomorskega arsenala v Pulji ofrtna obravnava o pisanih, zakladanje z omenjenim lesom zadevajajočih ponudbah. Pogoji se dobe tudi pri trgovinskih in obrtnih zbornicah.

Služba pošnega ekspedienta je razpisana v Divinu. Kavoja znaša 200 gl., letna plača 200 gl. pisarnina 60 gl. in 500 gl. za vsakdanjo poštno vožnjo mej Divinom in Nabrežino. Prošnje naj se vložijo v treh tednih pri c. k. poštnem vodstvu v Trstu.

Tržaške novosti:

Svarilo magistratovcem! Nek zidar od sv. Ivana je zidal vojnjak pri Verdelli, magistrat mu ima po pogodbi plačati na to delo 50 gl. Zidar hodi uže tri tedne po to bomo svoto, ali g. Pimpach v enomer zavlačuje plačilo, in ko je bil v nedeljo zopet na magistratu ter tirjal svoje, dregol se je nanj Pimpach-v pisar češ: »Pojdite k Nabergoju, naj vam on plača«. Zidar je mladega cikorjaša dobro oštel in mu rekel, da on pozna g. Nabergoja za poštnjaka, kateri bi ga plačal, ako bi bil zanj delal, ali da je delal za magistrat, kateri mu mora plačati. Sramota, da se smejo goditi take stvari.

Tepež. Na bregu Grumula sta se dva brodolastnika v nedeljo o belem dnevu pretepala in ranila, kakor da bi bila populična pobalina, policija je odgnala oba v zapor.

Detomor. V smetlarnici neke hiše na »piazza del saia« so v nedeljo našli par dni starega na hrbtu razrezanega otroka. Prišla je komisija ali naša ni še dosedaj brezsrčne matere.

Napadla je neka Dalmatinka svojega moža z nožem, da bi se nad njim maščevala. K sreči so bili blizu ljudje, ki so zabranili več nesrečo. Maščevalno ženo je policija v nedeljo prav ob istem času in skoro na istem mestu na piazza sale prišla in odpeljala v zapor, kder so našli trupce umorjenega otroka. Citatelj si

leško misli, koliko hrupa je bilo v nedeljo zjutraj na solemem trgu.

Napadel je tudi čevljar Jožef J., ki stanuje v ulici Madonina, svojo ženo in jo s knefro tako nabival, da se je morala z 4 otroci rešiti na ulico, vsled česar je policija odpeljala suroveža v zapor.

Samomor. V nedeljo so našli piloti v takozvanej saketii poleg morske preluka truplo nekega Feliksa Ercolessi, 40letnega mornarja iz Ravene, očeta 4 otrok. Vzrok samomora je neznan.

Nesreča. Ko so hoteli finančni stražniki te dni na nek angleški parobrod, da na njem opravijo službo, prelomil se je most na sredi in sta dva stražnika padla v morje. Mornarji so ju potegnoli na suho. Ali ubila bi se bila lenko oba, da ni nadstražnik spretno skočil na zadnji konec mosta in zabranil, da most pade v morje. K ljubju nesreče pa »Triester Zeitung« napada stražnike, češ, da so prevročili v službi. — Pa zakaj to? Ker je bil urednik tega lista nek dan na kolodvoru vizitiran od finančne straže, akoprem je zase zahteval nedotakljivost, kakor da bi bil poslanik kake tuje države. Taki so!

Policijsko. Znani policijski kanclerist, g. Titz je prejel v nedeljo jako nevarnega tatova, nekega Franca Boretta iz Milana. — Ta človek je sedel zdaj uže več let v Koprju; te dni je dostal svojo kazeno; pri vsem tem pa iz koperske kaznilnice baš zadnji dan svoje kazni ušel s tem, da je nek zid preluknjel. Pa zakaj to? — Ker ga je imela zanj naša vlada izročiti Italji, da ga tam zasužijo za daljših 8 let, ker tudi tam je bil obsojen zaradi tatvine, pa pete odnesel. Z pri sebi imel več postopkov in 3 ulačnice, katere vse pošljejo v kratkem na zrak. Srečne občine!

Železnica Spodnji Dravburg-Celje. Pripoveduje se, da vlada v prihodnjem zasedanju državnemu zboru predloži načrt zakona, naj se zgradi železnica od postaje v Spodnjem Drauburgu skozi Slovenji Gradec in Šostajn do Celja. Neki da je državni poslanec baron Gödel-Lannoy to črto vladi priporočil.

Nov mornarski red je izdelala naša vlada ter ga državnemu zboru v prvem prihodnjem zasedanju predloži v razpravo.

Biskup Strossmayer praznovati je na Malega Šmarna dan svojo 70. letnico, ob enem pa 35letnico svojega škofovanja. Na predvečer so mu napravili velikaško bakljado, drugi dan je bila pa velika služba božja. Deputacije prišlo so iz vse Hrvaške in Slavonske.

Kmetijski tečaj za ljudske učitelje se bode vršil pod vodstvom g. prof. E. Kramarja na c. kr. svilarskem in vinarskem poskuševališči v Gorici od 16. t. m. do 4. oktobra. V ta namen je dovolilo c. k. namestništvo tem le gg. učiteljem stipendije po 30 gl. in sicer: J. Roparju v Šempasu, J. Zorom v Križu, M. Laurenciču v Kamnjam, A. Rustiji v Opatjemestu, M. Lipanji v Cerovem, A. Zorjutu, v Medani, J. Geržejcu v Tolminu, J. Ivančiču v Krenji, J. Siroi v Boven, A. Vertovcu v Dolini, V. Preložnik-u v Borštu in J. Valentič-u v Lazaretu. — Razun g. Kramarja bode poučeval na tečaju g. Franjo Uršič, asistent na c. kr. poskuševališči v Gorici.

Učiteljsko društvo za Sežanski šolski okraj bode zborovalo dne 24. t. m. v Škocijanu. Začetek ob pol 10. uri dopol. Dnevni red: 1. Uk-kritika. 2. Verifikacija zap. slednjega zborovanja. 3. O petju v narodnej šoli. 4. Nasveti. Potem bode izlet v Škocijansko jamo.

K obilnej udeležbi uljudno vabi

Odbor.

Vabilo k veselici, katero priredi »Slov. čitalnica« v Prvačini dne 20. sept. 1885. o priliki tisočletnice sv. bratov Slovanskih blagovestnikov Cirila in Metodija. Sporedi: 1. Govor. 2. »Bojna pjesma«. 3. Možki zbor. Vilhar. 4. Slovanska Overtura od Titta svira godba. 5. »Ustaja«, mešani zbor. Vilhar. 6. »Najaz v planinski raj«, deklamuje g. Č. 6. »Naša veselica«, možki zbor. Vilhar. 7. »Klobuk« ves. igra v jednem dejanju. 8. Samospev, spremljan s harmonijem. 9. Slovanski potpourri od Christop. svira godba. 10. »Slovenka«, mešani zbor. A. Hribar. — Vstopnina k veselici 20 novcev. Sedež 20 novcev. Začetek veselice točno ob 6. uri zvečer. Po besedi ples. Pri besedi in plesu svira vojaški orkester 12erih mož pešpolka Ljudevita Bavarskega št. 62 iz Gorice.

K obilnej udeležbi vabi uljudno

Odbor.

Vabilo h glavnemu zboru društva poštarjev in poštinih opraviteljev na Kranjskem, Primorskem in Dalmatinskem dne 24. septembra 1885 ob 10. uri dopoludne v Volovski (pri restavrantu G. Wirtingerji). Dnevni red: 1.) Letno poročilo. 2.) Poročilo društvenega blagajnika. 3.) Predzbor. 4.) Prosti nasveti. 5.) Nasveti predsednika Oni p. n. društveniki, kateri se tega glavnega zbora udeležiti mislijo, naj to dopisanimu načelnistvu kakor hitro mogoče naznaniti blagovolijo, da se jim legitimacije za znižano vsotino po železnici oskrbijo. V odpravo vseh neprilik opominja se

p. n. društvenike, da imajo legitimacije le veljavo društvenikom, da vzamejo z sabo tudi društveno sprejemnico. Ker je neobhodno potreba, da se pritem glavnem zboru društvena pravila prenaredi, vabijo se p. n. društveniki k obilni udeležbi. V Do. Hlogatcu dne 22. avgusta 1885. Načelnistvo društva poštarjev in poštinih opraviteljev na Kranjskem, Primorskem in Dalmatinskem. A. Mulley.

Vabilo k »Besedi«, katero priredi »narodna čitalnica« v Kobaridu, — dne 20. sept. t. l. v. g. Žganovej dvorani. — Sporedi: 1. Govor. — 2. Petje: »Rožicimešeni zbor, H. Volarič — 3. Deklamacija: »Stara mati« Krilan. — 4. »Nezakonska mati«, samospev spremljan s klavirjem. F. Vilhar. — 5. Trogovor: »Pravo junaštvo«. J. Stritar. — 6. »Gorski glasovi«, potpourri za dve gosli in klavir. H. Volarič. — 7. Igra: »Poglavje I, II, III.« vesela igra v 1. dejanju. — 8. Petje: »Sabljenka«, mešani zbor. J. Knitl. — Po besedi prosta zabava. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina 20 kr. — K obilnej udeležbi uljudno vabi. Odbor.

Kolera na Španskem in Francoskem vedno bolj pojema, temu nasproti pa se je v več krajih Italije prikazala. V Palermi se je zdravje zboljšalo, na Parmezanskem pa je 13. t. m. 17 oseb za kolero zbolelo. — Vest, da je v mestu Mons na Belgiškem ostala kolera, bila je preklekana.

Na mojo škodo gotovo ne! Gospodinja (kubancij): — T. Tinec, kader greš kaj za kuhinjo kupovat, zmirom več izdaš nego ti ukažem. Meni se zdi čudno, da je, kadar greš ti kupovat, vse bolj drago; ti se vselej zmotiš, ali na mojo škodo. — Tinec: Ej, milostljiva gospa, na svojo škodo zmotiti se nikoli ne maram.

Tristo ovac. — Ti. Tone, praviš, da imaš tristo ovac, kako je to mogoče, sij si imel pred tednom jedno samo? tako praša kmet Miha svoja znanca iz druge vasi. — Tone: Pridi pogledat in prepričaš se. Miha pride in vidi le dve ovci; k malu pa Tone pripelje predenj še tretjo in pravi: — Vidiš, jaz jih imam tri s to! to govoreč je kazal tretjo.

Kako se je nekda kradlo! Mej velike tavove in razbojnike treba staviti na prvo mesto glasovitega Alojzija Dominika Cartouche, vojšto razbojnikov, ki se je klatil in kradel v minolem stoletju v Parizu in njegovej okolici. Način, katerega se je ta ženjalni ropar posluževal, da je velike tatvine izvrševal, označuje nam vzlasti ta le dogodek: Na poti, ki drži iz Pariza v Versailles, srečal je nek večer nekega uhozelega metlarja. Pogledal je srpo potujočega moža ter koj iz njegovega obraza spoznal, da bi mu mož lahko služil kot sredstvo v kakej tatvini, kojo je sklenol spolniti. — Stara pokveka. — nagovoril ga z groznim glasom Cartouche ter mu postavi samokres na prsi, — udaj se, ali umri! Jaz sem Cartouche. — Starček je pal na kolena ter zvijajoč se milo prosil, naj ga pusti svojo pot, saj da nema drugega pri sebi, nego dve raztrgani capli na životu. — Jaz ti ne storim nič hudega — odgovori Cartouche — samo za mano moraš iti in se vsemu udati, kar bi te doleteli utegnolo. — Mož tresoč se na vsem životu, uda se osornemu razbojniku, ter molče za njim gre. Prenočila sta v Parizu v nekej zloglasnej gostlini, kder se je Cartouche navadno z svojimi pajiaši shajal.

Drugo jutro so oblekli metlarja v plašč inostranskega škofa, Cartouche se je osemil z obleko nekega kanonika, drugi pajdaši pa so se preoblekli v duhovsko obleko, ali v livrejo slug. Pred gostilno je pridrdrala elegantna kočija, vsi so vanjo stopili ter urno odšli. — Od zdaj počenši — obrnel se je roparski vođa k tožnemu nazovi-škofu — bodeš moral ti na vsako prašanje, ki se ti bode stavilo, odgovarjati te le besede: Oui, Monsieur! (Da, gospod!). Če se drzneš le jedno besedico več ziniti, umorjen boš. Dobro si zapomni! — Starček je priklimal. Kočija se je ustavila pred štacuno nekega trgovca, ki je kupčeval z drago robo. Izstopilo so in navidezne škofa peljali z vso mogočo dvorljivostjo in ceremonijami v prodajalnico, sluge v livreji so se pa postavili pred kočijo. V prodajalnici je vzbudil nevađni obisk začudenje. Kopicca štacunskih slug se je začela koj obračati, da velikemu gosposdu postrežejo in gospodar sam je ponudil škofu — metlarju stol. Kanonik in škofov govornik zaukaže, naj se prinese mu kup najdražjih paramentov, koje kanonik z bistroumnim očesom preiskuje, ter jih nosi pred oči metlarskemu škofu, je-li se mu dopadajo, na kar ta odgovarja z poluglasnim: Oui Monsieur. Kanonik si izbere robe za 20000 lir in ko je bilo treba plačati, praša trgovca, kak denar hoče, sreberni ali zlati, na kar mu ta odgovori, da to pripušča volji milostljivega škofa.

»Milostljivi gospod škof gotovo blagovolji tu nekoliko počakati — pravi ropar navideznemu škofu — mi se z robo

hotel odpeljemo, ter od tam prinesmo srebrni denar, da robo platimo. — Oui, Monsieur! odgovori zadovoljno metlarski škof, kanonik stopi v kočijo in se odpelje in tudi lukaji, ki so do tedaj okolo kočje krožili, ne opaženi se oddalijo. Trgovci si prizadeva škofu čas kratiti. Praša ga, ne bi li mu drago bilo, kaj zavžiti? ne zebe li škofovske milosti itd. Metlar pa mu vedno z »Oui, Monsieur« odgovarja. Minolo je mnogo časa, ali škofovskega spremstva ni bilo nazaj. Trgovci jame sumiti in zato popraša škofovsko milost, kaj to znači, da se toliko časa ne vrne. Ali vse nič ne pomaga — navidezni škof pobesi oči in vedno čeka svoj: Oui, Monsieur. Slednjič, ko je uže minolo tri ure, kar so odšli, zgubi trgovec potrpežljivost in spoštovanje, zgrabi nazovi škofa za ramena, strese ga močno nekoliko krat in primora, da izpove to čudno počenjanje, kar je on prav vesel storil, da se je le odkrižal te njemu vsiljene igre. Opeharjeni je stvar kaj naznanil redarstvu, koje je takoj začelo iskati zločinca — ali zaman — svoje robe trgovec ni nikoli več videl. Ubozega metlarja je policija kmalu izpustila, ko je izpovedal, da ga je primoral to igro igrati Cartouche, ter da jo je on sprejel, samo da si je rešil življenje.

Dogodek je uže star in morda uže znan kateremu naših bralcev, pa vendar zanimljiv in zato smo ga jim z novič podali.

Gospodarske in trgovinske stvari.

Pravila

okrajne gospodarske zadruge za sodnijski okraj Podgrad.

Ta odbor ima se izvoliti pri prvem običnem zboru in ima poslovati do konca leta 1887, pred iztekom kterega ima biti zopet sklican obični zbor za volitev novega odbora, kteri bo posloval do konca 1890; tako bo pred iztekom triletno dobo vsakokrat ponovljen, da bo lahko nastopil novoizvoljeni odbor triletno poslovanje s pričetkom nove triletno dobe.

Ako slučajno med triletno dobo odpade kteri ud odbora, ima se pri prvem prihodnjem običnem zboru vršiti dopolnilna volitev in ta velja le za ostalo dobo odborovega poslovanja.

§ 7. Odborništvu je častna služba brez plače, ampak gotovi troški za družbene namene imajo biti povrnjeni iz blagajnice zadruge.

§ 8. Zunanje zastopstvo zadruge je izključljivo predsednikova ali njegovega namestnika stvar; ampak vse za zadrugo obvezna pisma ima podpisati izven predsednika ali namestnika tudi tajnik in blagajnik, vsi vkup so pa solidarno odgovorni in odvisni od pravomočnih sklepov običnega zbora vsled §. 14. teh pravil.

§ 9. Odbor sklepa, kar potrebno pri notranji upravi zadruge s pravomočnim sklepom. K temu je potrebna relativna večina glasov navzočih odbornikov, ako so ti bili vsaj 8 dni pred sklepajanjem poklicani k posvetovanju ter je bil vsem odbornikom s poklicem tudi premeten posvetovanja naznanjen; drugače je pa potrebna k pravomočnemu sklepu absolutna večina glasov vseh odbornikov.

§ 10. Dolžnosti odbora so:

- podpirati javno upraviteljstvo in posebno deželni kulturni svet v pospeševanju kmetijstva, kakor organe, ki so poklicani, da izvršujejo gospodarske postavne in sicer po splošnih določbah, ki bi utegnile v tem smislu iziti, ali za vsaki slučaj posebej;

- skrbno gospodariti s premoženjem zadruge in skrbeti za nje razcvet v dosego svojega namena;

- skrbeti za povzligo kmetijstva, in gospodarstvu sploh podredjene stroke. V dosego tega namena in kolikor dopuščajo gnotna sredstva zadruge, ima odbor skrbeti za praktične poskuse; sme najeti ali kupiti potrebno poskuševalno zemljišče in orodje ter ustanoviti izsledno gospodarstvo;

- razoditi s pravomočnim sklepom vse prepere, ki utegnajo nastati v društvenih zadevah med družbeniki; zoper take razsodbe ni dopuščeno nobeno pravno sredstvo;

- sprejeti nove ude zadruge na podlagi §. 3. deželne postavne o gosp. zadrugah.

§ 11. Odbor se snide za posvetovanje in sklepaje na poklic predsednikov ali njegovega namestnika, ako je prvi zadržan; sicer pa kadarkoli to zahteva:

- deželni kulturni svet,
- c. k. politična oblast, ali
- ako dva odbornika to želita; predseduje pa vsekako le predsednik ali njega namestnik in obravnavanje je kolegijalno ter se ima po tajniku zabeležiti v poseben zapisnik.

§ 12. Kadarkoli potrebno mora predsednik zadruge sklicati vse ude običnemu zboru in v ta namen objaviti poklic z dnevnim redom v časopisu, kteri je v tem najbolj razširjen. Mora se pa obični

zbor sklicati najmanj enkrat v letu in pri tej priložnosti ima se obravnavati:

- pregleovanje in potrjevanje računov o gospodarstvu s premoženjem zadruge za pretečeno leto;
- ustanovitev proračuna za prihodnje leto in ustanovitev letnega doneska vsled §. 5. d) teh pravil;
- volitev novega odbora vsako tretje leto počenši od leta 1887;
- nasveti posamičnih družbenikov ali odbornikov zadruge, kteri pa morajo biti pravodobno naznanjeni predsedništvu, da jih postavi na dnevni red.

§ 13. Obični zbor, pri kterem imajo biti obravnavani računi o gospodarstvu, ima biti vsaj 14 dni preje napovedan in dnevni red naznanjen c. k. politični oblasti. Med tem časom je pa vsakemu družbeniku dovoljeno, pregledati račune zadruge.

§ 14. Obravnavanje pri običnem zboru ima biti parlamentarno in sklepa se z relativno večino glasov navzočih družbenikov ter tajnik zabeleži vse sklepe, v zapisnik. Vsak družbenik ima pravico se udeležiti običnih zborov, govoriti pri splošni debati, predsednik določi pa vrsto govornikov in sploh skrbi za vzdrževanje reda; dalje ima vsak družbenik pravico predlagati in glasovati o predmetih; pregledati račune o gospodarstvu zadruge ter izjaviti svoje opazke običnemu zboru v presodbo, biti v prvi vrsti deležen po zadrugi ustanovljenih ali izposlovanih dobrot in koristih z ozirom na gospodarstvo ali kmetijstvo, ampak odbor natančneje določi vrsto udeležitve med družbeniki.

§ 15. Zadruga se razide, kadarkoli število nje družbenikov se skrči pod število dvajsetih in se to število ne dopolni v času od c. k. politične oblasti določenem.

V tem slučaju pripade vsa imovina zadruge deželnemu kulturnemu svetu v oskrbnitvo po §. 13. deželne postavne; deželni kulturni svet se bode pa po možnosti oziral na okraj Podgrad.

Tržno poročilo.

Kava — dobro obražana, prav tako sladkor, katerega se je ta dni še precej prodalo po nepremenjenih cenah.

Olje — gré še precej od rok po nespremenjeni ceni, enako je tudi s petroljem.

Domači pridelki so prav malo iskani; nekoliko boljše gré se žitom, katerega cene so se bolj utrdile.

Les je vedno dobro obražan. Sene stane denež f. 1— do 1:30, najboljše f. 1:40.

Borsno poročilo.

Borsa je postala bolj živahna, in ker prevladuje veliko zaupanje v evropski mir, zato so tudi kurzi skoro vseh papirjev poskočili. Špekulacija je sploh zdrava in se ni bati nobenega prenačlenja.

Dunajska Borsna

dne 15. septembra.

Enotni drž. dolg v bankovcih	83 gld 20 kr
Enotni drž. dolg v srebru	83 „ 70 „
Zlata renta	109 „ 90 „
5% avst. renta	100 „ 05 „
Delnice narodne banke	870 „ — „
Kreditne delnice	289 „ 40 „
London 10 lir sterlin	125 „ — „
Napoleon	— „ — „
C. kr. cekini	9 „ 90 „
100 državnih mark	5 „ 87 „

Mladenič

iz dobre hiše, Tržačan, ki zna slovensko, nemško in italijansko, bi rad šel za praktičanta v kakoršno prodajalnico raznega blaga, tudi na deželo. — Več pové naš urednik.

Akviziterji

za zavarovanje življenja

sprejmo se za jako ugodnih pogojev pri glavnem zastopu banke SLAVIJE v Ljubljani. 1—3

V soboto 12. t. m. se odpre gostilna

K SOKOLU

(Al Falco)

Via sapone; poleg stare mitnice.

VELIKA PARTIJA ostankov sukna

(3—4 metre), v vseh barvah za cele možke obleke, pošilja proti povzetju po 5 gld. ostanek.

L. STORCH v Brnu

tvarina (sukno), koja se nebi dopadala, more se zamenjati.

»Ljubljanski Zvon.«

Št. IX. tega leposlovnega lista prinaša naslednje spise: 1. A. Funtek: Gozdno svetšče. Pesem. — 2. J. Cimperman: Oséhio svetj. Soneti. — 3. Dr. Fr. Detela: Veliki prof. Zgodovinski roman. (Dalje.) — 4. J. Trilina: Bajke in povesti o Gorjancih. 22. Pod hrusko. — 5. J. Starč: Pisma iz Zagreba. XI. — 6. F. G. P.: Rožica Pesem. — 7. Dr. J. Vošnjak: Odlomki iz človeške tragikomedije. 1. Pepita. — 8. Ivan Vrhovc: Slavnj Sloveni. III. Peter Pavel Glavar. (Dalje.) — 9. J. Stritar: Pogovori. VII. — 10. A. Fekonj: Slovenci v

knjižavni vzajemnosti s Hrvati. — 11. Janko Kersnik: Agitator. Roman. (Dalje.) — 12. J. Šuman: Olgovor na Strekeljevo kritiko moje slovnice. — 13. Slovenski glasnik: Fr. vitez Miklošič. — Nove knjige alovenske. — Die Kärntner Slovenen. — Prešeren v Rusih. — Kratke opazke. — 14. J. Kalan: Šah.

»Ljubljanski Zvon« izhaja vsakega meseca 1. dan v zvezkih, po 4 tiskovne pole velike osmerke obsežnih, ter stoji pol leta 2 gld. 30 kr., četrt leta 1 gld. 15 kr.

Prodaja naravnega vina.

Latina 1884. po for. 7:50 do for. 10.— hekt. 1883. „ 12.— „ 14.— „ 1842. „ 16.— „ 18.— „ Sodčki na ogled od 60 litrov in več na raspolaganje.

F. C. Schwab

Pluj (Peltan) Štajerska.

2—3

Svicaarska ČOKOLADA in CACAO

11—40 iz tovarne

AMEL KOHLER & FILS v LA SALLE (Švica)

Odklikovano z medaljami prvega reda. Generalni postavljalci za Avstrio-Ungariko IX. Barigasse št. 18.

Čokolada in CACAO.

Assicurazioni generali

v Trstu

(društvo, ustanovljeno leta 1831)

To društvo je raztegnolo svoje delovanje na vse veje zavarovanja, posebno pa: na zavarovanje proti požaru — zavarovanje stekla — zavarovanje proti toči — zavarovanje po morju in po kopnem odposlanega blaga in zavarovanje na življenje.

Društvena glavnica in rezerva dne 31. decembra 1884. f. 31,480.875 83

Premije za poterjati v naslednjih letih f. 21,006.641 83

Glavnica za zavarovanje življenja do 31. decembra 1884. f. 83,174.457 98

Plačana povračila:

a) v letu 1884 f. 8,637.596 13

b) od začetka društva do 31. decembra 1884. f. 178,423.393 51

Letni računi, izkaz dosedaj plačanih odškodovanj, tarife in pogoje za zavarovanja in sploh vsa natančnejša pojasnila se dobé v Trstu v uradu društva: Tergesteo, scala III. v prvem nadstropju. 10—36

2—3

VELIKA PARTIJA ostankov preprog

(10—12 metrov) pošilja proti povzetju komad po for. 3 80.

L. STORCH v Brnu

tvarina koja se nebi dopadala, more se zamenjati.

VLAHOV

Likver okrepiljujući želudac odoben po viših oblastih sa dekretom a pripravljen od

ROMANO VLAHOV

Šibenik (Dalmacija) sa filialkom u Trstu, Via S. Lazzaro Br. 1.-A.

Ovaj likver, koji se uzimlje mješan sa vodom, kavom, vinom, teom il juhom, sastavljen je iz vegetalnih sokova, imajućih zdravotna svojstva, te se njegovo neposredno djelovanje pokazuje u želucu i kod probavljajućih organah; nadalje čisti krv izpravljujuć slabinu i tromost i pospešujuć tek. On čisti polaganu, uništjuje glijeste ublažujuć kroničke hrapavosti jetarah, slezena, umanjujuć sve malo po malo zastarjele bolesti hemoroidah. Uzme li se likera danomice, čuva od otrovnih miazmah, proizvirućih koli od pokvarena zraka, toli od epidemijah, zato je izvrstan liek proti **groznicai** i proti **koleri**.

Ono pako što sačinjava pravu osebinu likera u zdravstvenoj stvari jest, što oslobadja ljude odane stebii i pokunjenosti od škodnih posledicah, koje čovječanstvu daje veliki broj nesrećnih.

Zaista iza malo danah čovjek, koji se služi tim likerom čuti, da mu je povrćena životna snaga, i čuvstvo blagostanja čini ga zadovoljnim, probudjenim i svježim za svaki rad. 14—4

Da sa olahkoti kupovanje obćinstvu gospodar tvornice osnovao je na široko razprodaju svoga likera, koji se može dobiti u svih kavanah i rakijahnicah.

Marijacelske

želodečne kapljice,

izvrstno delujuće zdravilo pri vseh boleznih na želodcu. Neprecenljive do-brote je posebno vpliv njihov pri netečnosti, slabosti želodca, ako z grla, smrdi, napenjanju, kislem pehanju, koliki, želodečnem kataru, gorečica (rzavci) pri preobilnej produkciji sline, rumenici bluvanjii in gnjusu, glavobolu, (ako boli iz želodca) krč v želodcu, zabasanji, preobilnosti jedi in pijac v želodcu, proti glistam, boleznii na vranici in jetrih in tudi roti zlati žili ali ha morojdam. Cena steklenici je z nakazom vred samo 35 nov. Glavni zalog ima lekarničar k angelju varhu. 11—52

D. Brady Kremsier, Morava.

V Trstu jih pa dobiti pri lekarničarju J. Seravallio blizo starega sv. Antona.

2—3

2—3

2—3

2—3

2—3

2—3

2—3

2—3

2—3

2—3

2—3

2—3

2—3

2—3

2—3

2—3

2—3

2—3

2—3

2—3

2—3

2—3

2—3

2—3

2—3

2—3

2—3

2—3

2—3

2—3

2—3

2—3

2—3

2—3

2—3

2—3

2—3

2—3

2—3

2—3

2—3

2—3

2—3

2—3

2—3